

# 35ste vergadering

Woensdag 13 december 2000

Aanvang 10.15 uur

## Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 117 leden, te weten:

Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balkenende, Barth, Van Beek, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Buijs, Bussemaker, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Depla, Van Dijke, Dijksma, Dijkstal, Dijsselbloem, Van den Doel, Duijkers, Essers, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Van Heemst, Hermann, Hessing, Hindriks, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Leers, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolai, Niederer, Van Nieuwenhoven, Oplaat, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Snijder-Hazelhoff, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, De Swart, Terpstra, Timmermans, Udo, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga en Zijlstra,

en de heren Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken, K.G. de Vries, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Van

Aartsen, minister van Buitenlandse Zaken, Zalm, minister van Financiën, Van Benschop, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, en mevrouw Verstand, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Hamer, wegens bezigheden elders;

Smits en Van der Hoek, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtendvergadering;

Valk, wegens verblijf buitenslands, alleen voor de ochtendvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

---

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg op 23 november 2000 over het **VBTB-traject**.

□

De heer **Van Walsem** (D66): Voorzitter! De commissie voor de Rijksuitgaven heeft in het AO over Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording met de minister van Financiën van gedachten gewisseld over een aantal aandachtspunten. Wij vinden dit proces van dermate groot belang dat wij het nodig vinden om deze punten in een motie vast te leggen, als een daad op weg naar de afronding van het VBTB-proces.

Wij hebben nu een jaar proefgedraaid. Wij weten dat wij er nog lang niet zijn, want de minister heeft

er tien jaar voor uitgetrokken, maar wij hopen bij de begrotingen voor 2002 een heel eind op de goede weg te zijn. Bij de afronding van het jaarverslag over 2002 in 2003 hopen wij nog een paar stappen gezet te hebben.

Er moeten op een aantal punten verbeteringen komen, maar ik ben optimistisch over de resultaten over het eerste jaar. Ik ben buitengewoon positief gestemd over de medewerking en de inzet van degenen die op de departementen met dit proces bezig zijn, met name bij het departement van Financiën. Deze motie wordt Kamerbreed ingediend.

---

## Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat:

- de operatie VBTB tot doel heeft de begrotingen en verantwoordingen meer transparant te maken;  
- begrotingen en verantwoordingen nieuwe stijl de beleidsdoelstellingen en de wijze waarop deze worden gerealiseerd, helder dienen te presenteren;

constaterende, dat de ingediende voorbeeldbegrotingen nog niet geheel voldoen aan de VBTB-doelstellingen;

ondersteunt de regering in haar voornemen voor het begrotingsjaar 2002 ontwerpbeleidsbegrotingen en jaarverslagen in te dienen die voldoen aan de doelstellingen van de VBTB-operatie;

roept de regering op daarbij in het bijzonder zorg te dragen voor de

## Van Walsem

volgende aandachtspunten:

- beleidsmatig relevante mutaties tussen de artikelonderdelen worden bij (suppletore) begrotingen aan de Kamer vermeld en financieel en inhoudelijk toegelicht;
- de toelichtingen bij de beleidsartikelen in de begrotingen en de jaarverslagen bevatten in ieder geval informatie over ingezette beleidsinstrumenten (waaronder subsidies en fiscale maatregelen), over eventuele betrokkenheid van agentschappen en over evaluaties, informatie die het parlement in staat stelt over de beoogde en gerealiseerde effectiviteit en doelmatigheid te oordelen;
- de beleidsartikelen bevatten operationele doelstellingen, prestatie-indicatoren en kwantitatieve informatie over budgetflexibiliteit, zowel de technische als de niet-technische budgetflexibiliteit;
- de agenschapsparagrafen in de begrotingen en jaarverslagen bieden inzicht in de beoogde respectievelijk gerealiseerde doelmatigheidswinst;
- de betrouwbaarheid van niet-financiële informatie uit de begrotingen en jaarverslagen kan worden gegarandeerd;
- er zal ook een rijksbreed jaarverslag verschijnen;
- de mogelijkheid te introduceren tot amendering op subartikelen en beleidsdoelstellingen;
- zorg te dragen voor bewaking van de kwaliteit van de beleidsevaluaties;

nodigt de regering uit in de eerstkomende voortgangsrapportage VBTB in ieder geval in te gaan op de activiteiten die worden ontplooid ten behoeve van bovenstaande punten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Walsem, Duijkers, Blok, De Haan, Vendrik, Marijnissen, Van der Vlies, Van Middelkoop en Van Dijke.

Zij krijgt nr. 55 (26573).

Ik denk dat u zoveel woorden nodig hebt, omdat zoveel leden de motie hebben medeondertekend. Vroeger was er een regel dat wij dat niet op deze manier deden, maar nu wordt deze regel al overtreden door de commissie voor de Rijksuitgaven.

De heer **Van Walsem** (D66): Het is niets voor mij om zo'n lange motie in te dienen, maar dit wordt

gerechtvaardigd door het belang hiervan.

Minister **Zalm**: Voorzitter! Ik had al een beetje voorkennis, maar heb die niet misbruikt. Ik kan daarom al gelijk reageren op de motie. De laatste dagen voor het reces schijnen altijd levensgevaarlijk te zijn voor een politicus die in de Kamer moet verschijnen. Vandaag blijkt dat ook maar weer: ik krijg onmiddellijk een motie aan mijn broek!

De **voorzitter**: Het zou iedere dag gevaarlijk kunnen zijn voor een bewindspersoon.

Minister **Zalm**: Ja, maar voor die laatste dagen ben ik altijd gewaarschuwd.

Gelukkig is het een motie van ondersteuning. Eigenlijk moet je zo'n motie weer afwijzen als overbodig, maar in dit geval lijkt mij een uitzondering op deze regel gepast. Het is een belangrijk project, dat door de Kamer wordt gedragen. In het bijzonder de commissie voor de Rijksuitgaven, maar ook andere commissies hebben zich in het verleden en heden zeer actief betoond om dit project op stoom te houden en om een goede stimulans aan de regering te blijven geven. Ik beschouw deze motie dan ook als een uiting van de betrokkenheid van de Kamer bij dat proces en stel haar zeer op prijs.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, morgen over de motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

---

Aan de orde is de behandeling van:  
- **de Najaarsnota 2000 (27503)**.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Balkenende** (CDA): Voorzitter! Naast de zeven vette en magere jaren van de Bijbel zijn er Malthus, Keynes, Kahn en de Club van Rome die wisselende beelden neerzetten. Deze historische

voorbeelden illustreren op treffende wijze hoe snel en radicaal omslagen in de economie en het economisch denken plaatshebben en ook hoe onvoorspelbaar ze zijn. Nu zult u wel denken "wat begint die Balkenende weer somber", maar het is een citaat uit de Telderslezing die onze minister van Financiën onlangs hield. De woorden "omslagen" en "onvoorspelbaar" zijn intrigerend. Het beeld van de zeven vette jaren lijkt vooral van toepassing op de paarse coalitie. De heren Melkert en Dijkstal wekken immers zelf de indruk dat de aardigheid er zo langzamerhand wat van af is. Toen Paars in 1994 van start ging, liet D66-coryfee Van Mierlo zich rondrijden in een paarse Mercedes, maar na alle schermtusselingen van de laatste weken roept de coalitie nu eerder het beeld op van een pruttelend Trabantje.

Maar daarover gaat dit debat nu niet. Wel is het aardig deze beeldspraak van de minister tegen het licht van de Najaarsnota te houden. Het beeld van de nota is zonnig. Opnieuw is sprake van extra uitgavenmeevallers: 1,2 mld. aan nieuwe uitgaven en verder 400 mln. extra inkomstenmeevallers die kunnen worden benut voor de terugdringing van de staatsschuld. Geen vuiltje aan de lucht dus. Er zijn echter ook andere signalen: Wellink, de president van De Nederlandsche Bank, ziet de handelsvoordelen van Nederland wegmelten en dat komt vooral door de hoge inflatie in ons land ten opzichte van andere Europese landen. Nu is de inflatie ongeveer 3%, maar volgend jaar is er weinig voor nodig om haar hoger dan 4% uit te laten komen. De lage euro, op zichzelf gunstig voor de export, zou de problematiek maskeren. De Rabobank verwacht dat de inflatie zelfs tot 4,5% zal stijgen. Dat zijn ronduit verontrustende cijfers waarop de minister van Financiën onmogelijk trots kan zijn. De loonontwikkeling maakte de minister van Economische Zaken behoorlijk zenuwachtig. De term "levensgevaarlijk" viel zelfs. De Europese Commissie prijst de indrukwekkende macro-economische prestaties van Nederland, maar wijst tegelijkertijd op het risico van oververhitting van de economie als gevolg van de voorgenomen lastenverlichting van 7 mld. voor volgend jaar. Aan de andere kant stelt het onderzoeksinstituut Nyfer dat het einde van de vette jaren voor